

HET NIEUWE LEERPLAN MAATSCHAPPELIJKE VORMING

II-MaVo-a

EXPEDITIESESSIE

Nood aan wat ondersteuning bij het verkennen van de inhoud van deze presentatie?

Bekijk dan de opname van de expeditie sessie:

<https://bit.ly/2TqzJjS>

KRACHTLIJNEN: DE KERN VAN DE ZAAK...

- *Persoonsvorming in verbondenheid met anderen*
- *Als persoon aan een diverse samenleving participeren en samen met anderen duurzame, sociale en relationele vaardigheden ontwikkelen*
- *Betekenis geven aan de samenleving vanuit politiek, economisch, cultureel, sociaal, ruimtelijk en historisch perspectief*
- *De verbeeldingskracht van kunst en cultuur beleven en ervan genieten*

RUBRIEK 1: In relatie met zichzelf, anderen en de samenleving

- Leerlingen leren zichzelf en anderen zien als ‘unieke individuen met een unieke, eigen identiteit’
- Leerlingen leren hoe ze zich tot anderen kunnen verhouden en met anderen kunnen verbinden (in klein, maar ook groter verband)

LPD 1

De leerlingen lichten toe dat identiteit een complex samenspel is van persoonlijke identiteit en groepsidentiteiten waartoe je behoort.

Betekenis

- Identiteit = dat wat uniek of eigen is aan jou als persoon of aan een groep/vereniging/organisatie.
- Identiteit = **geheel** van opvattingen en gevoelens over wie of wat je bent / waarvoor je staat (“complex gegeven”)
- Je identiteit (opvattingen, gevoelens, normen, waarden,...) stuurt je gedragingen.
- Je identiteit krijgt vorm vanuit het samenspel tussen persoonlijke identiteit en groepsidentiteiten.
 - Mensen hebben eigen persoonlijke kenmerken. Samen vormen die een unieke cocktail.
 - Mensen zijn lid van meerdere groepen. Iedere groep heeft een eigen identiteit.
- Gevolg: zelfs mensen binnen een organisatie, hebben niet één specifieke en vastomlijnde identiteit hebben. (Alle ... zijn ...)
- Identiteit ontwikkelt zich: dynamisch proces.

Voorbeeld

- Identiteit skaters: “aait” (OK) “saaf” “bon tsjap”
- Jeugdbeweging: uniform, logo en afdelingskentekens, vlag, eigen feestdag ‘Christus Koning’, lied: symbolen om zich te onderscheiden als ‘unieke groep’

Leerplandoel 3

LPD 3

De leerlingen passen vaardigheden toe om respectvol en gastvrij met individuen en groepen om te gaan in een diverse samenleving met aandacht voor

- gemeenschappelijke afspraken;
- het constructief omgaan met conflictsituaties.

Betekenis

- Samenleven in een diversiteit vergt van mensen:
 - **houding** van respectvolle en constructieve omgang met anderen zowel in normale situaties als in conflictsituaties
 - **inzicht** in belang van gemeenschappelijke afspraken
- Respectvol en gastvrij mag je samen bekijken. (“gastvrijheid” ~ wegwijzer van ons vormingsconcept)
- Evaluatie kan summatief (criteria = afspraken), maar is vooral krachtig in zijn formatieve vorm. Maak vb. gebruik van peerfeedback. Waar kunnen we nog in groeien? Wat zijn onze werkpunten voor volgende keer?

Welkom in de les...

De les duurt van ... tot

Je hebt nodig ...

Je microfoon staat standaard uit

Je camera staat aan

Vragen stel je via de chat

Voorbeelden vaardigheden

- gemeenschappelijke afspraken maken
- afspraken nakomen
- meerdere perspectieven innemen
- actief luisteren
- eigen gedachten en gevoelens uiten vb. vanuit ik-boodschap
- creatief denken
- Samenwerkingskansen met Nederlands zijn legio:
 - Nettiquette
 - [Vaardigheden om online te reageren op social media](#)

LPD 4

De leerlingen hanteren aangereikte strategieën om met vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk om te gaan.

Betekenis

- Ook in deze doelstelling staat het aanleren van competenties centraal in functie van het samenleven en samen werken in diversiteit.
- Naast de competenties uit LPD 3, oefenen leerlingen zich in het omgaan met vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk.
- Koppel dit doel aan andere doelen uit het leerplan: historische doelen, maar ook doelen rond seksuele integriteit, identiteit,... - integreer het doel in verschillende contexten.

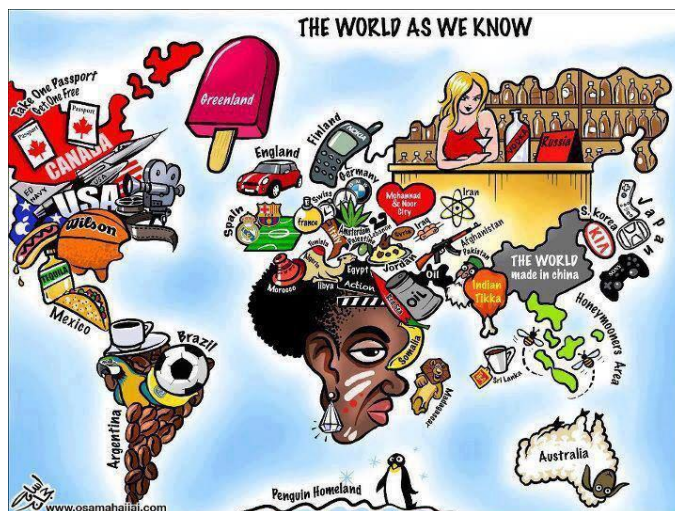
VOOROORDELEN

**DE WERKELIJKHEID
IS MEESTAL**

LEUKER

Loesje

Postbus 1045
6801 BA, Arnhem
www.loesje.nl

Voorbeelden van strategieën

- je bewust zijn van vooroordelen,...: ze herkennen
- erop letten dat vooroordelen je gedrag niet gaan bepalen
- Jezelf informeren
- kwesties bespreekbaar maken (gevoelens/gedachten)
- gepast reageren (behoeften, suggesties, mening formuleren)
- Nee leren zeggen
- In de schoenen van de ander gaan staan (inleving)
- ...

Leerplandoel 8

© ZAK

LPD 8

De leerlingen lichten aan de hand van actuele gebeurtenissen toe **hoe besluitvorming in een democratie werkt.**

Afbakening:

- Randvoorwaarden van democratische besluitvorming.
- Besluitvormingsorganen en hun werking.

Tips

- Laat leerlingen de cartoon (Bron: De Kracht van je Stem) invullen vanuit een herkenbare situatie.
- Vertrek vanuit herkenbare situatie.
- Laat leerlingen de procedure ervaren.
- Grijp kansen uit actualiteit als vertrekpunt of om in te slijpen.

Betekenis

- Betekenis besluitvorming: proces/manier om tot een beslissing (afpraak, reglement, regel, decreet, wet,...) te komen
- In een democratische omgeving zijn hieraan randvoorwaarden verbonden zoals:
 - de regels worden door de meerderheid (principe vertegenwoordiging) vastgelegd.
 - Voorafgaand: ruimte voor meningsverschil en overleg/debat
 - Iedereen moet zich kunnen informeren (transparantie), vrije meningsuiting en persvrijheid
- Minimum 2 bestuursniveaus (Europa komt normaal gezien opnieuw aan bod in de derde graad)

Leerplandoel 9

LPD 9

De leerlingen gaan de **relationele** en **seksuele integriteit** in concrete situaties na.

Afbakening:

- Belang van duidelijke communicatie en afspraken in een **intieme** relatie

Betekenis

- Door hormonale veranderingen belanden leerlingen in een fysieke, maar ook psychische rollercoaster. → onzekerheid → nood aan inzichten en bijkomende informatie aangaande relaties en seksualiteit.
- **Relationele** integriteit houdt verband met alle mogelijke soorten interpersoonlijke relaties. (2 of meer personen)
- Onder **seksuele** integriteit verstaan we het bewust, respectvol en verantwoordelijk omgaan met de eigen seksualiteit en die van de ander.
- **Intimiteit** en seksualiteit zijn geen synoniemen. Intieme relaties zijn vertrouwelijke, hechte relaties. (hechte vriendschapsrelatie, ouder-/kindrelatie, partnerrelaties, ...)

Voorbeelden

- Pickasoll: afspraken voor geslaagde lessen rond seksuele vorming
- Vlaggensysteem Sensoa
- Trolling - haatspraak
- (cyber)esten
- #MeToo - seksuele intimidatie - loverboys

TROLL MAKE INTERNET MAD.
TROLL LIKE ANGER.
TROLL WANT PEOPLE AS
MISERABLE AS TROLL.

PoorExcuses.com

Hoe aanpakken?

1. Overbrengen van basiskennis
2. Bespreekbaar maken van het (gevoelige thema)
Vertrek vanuit:
 - ervaringen leerlingen
 - casussen / getuigenissen (woord / beeld / actualiteit)

Materiaal Sensoa & Pimento

LPD 10

De leerlingen analyseren aan de hand van concrete situaties verschillende weerbare reacties op handelingen die in strijd zijn met de seksuele gezondheid en integriteit

Betekenis

- handelingen die in strijd zijn met de seksuele gezondheid: denk aan risicovolle fenomenen zoals sexting, loverboys, gebruik van verslavende middelen, onrealistische verwachtingen door beeldvorming, sociale druk
- Toepassen van criteria van integriteit: aandacht voor toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, passend bij de leeftijd, passend bij de context, zelfrespect
- Toepassen van strategieën om grenzen te stellen en te bewaken via aanvaardbaar verbaal en non-verbaal gedrag

Voorbeeld

- Handige tool: vlaggensysteem Sensoa

Algemeen

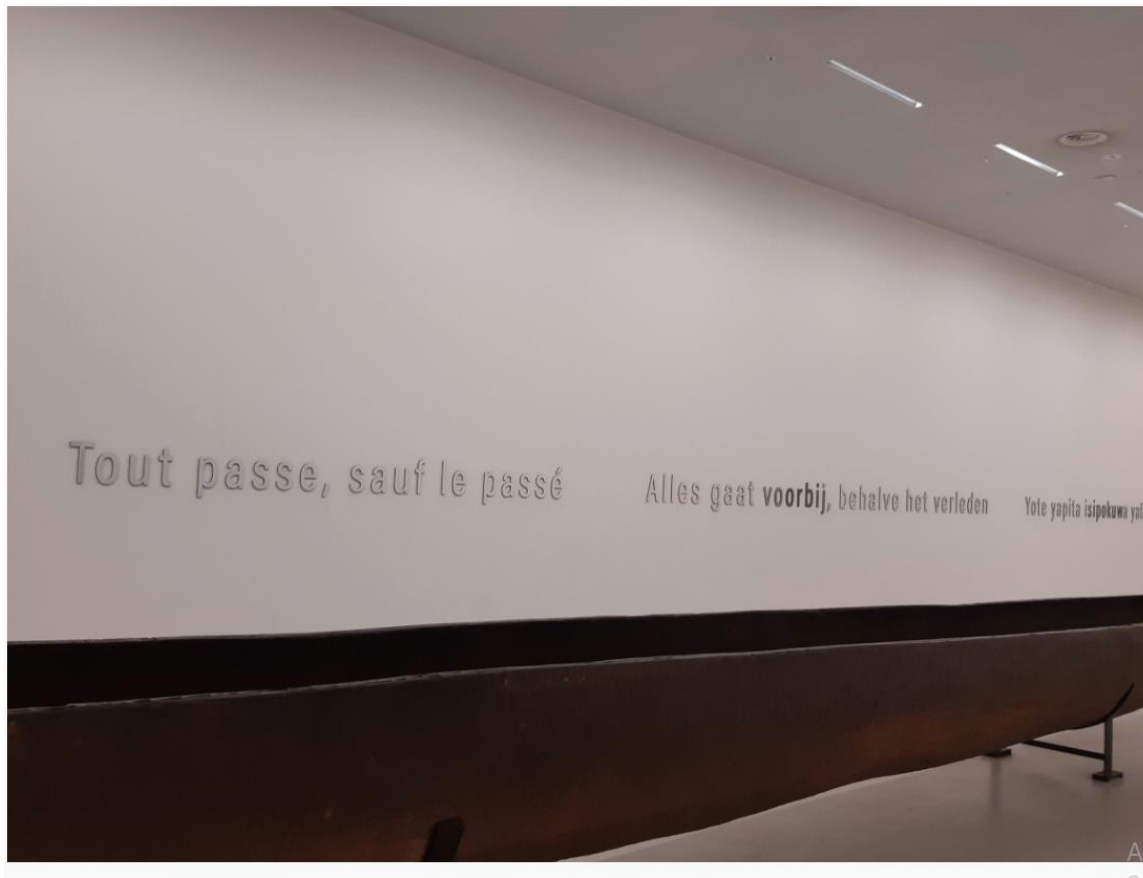
Moet er overleg zijn met leraren Godsdienst en Zorg en welzijn?

- Er is zeker samenhang.
- = kansen tot samenwerking
- Voor godsdienst staat die aangegeven in het leerplan.

Een aantal doelen uit deze rubriek zijn moeilijk evalueerbaar.

- Alle doelen zijn evalueerbaar, maar vaak niet in de klassieke betekenis van het woord d.i. met een toets op punten.
- Uitnodiging om formatief te handelen: zelfreflectie, peerreflectie, taak,...
- Een aantal doelen kan je evalueren via observatie (van echte of gesimuleerde situaties)
- Hoe dan ook: doel is openheid creëren ('open blik') en competenties aanleren.

RUBRIEK 2: Zich bewust van zijn verleden en zijn geschiedenis

Waarom?

- Algemeen vormend
- Identiteit
- Kritisch reflecteren
- Rechtvaardig
- Gastvrij

Leerplandoel 11

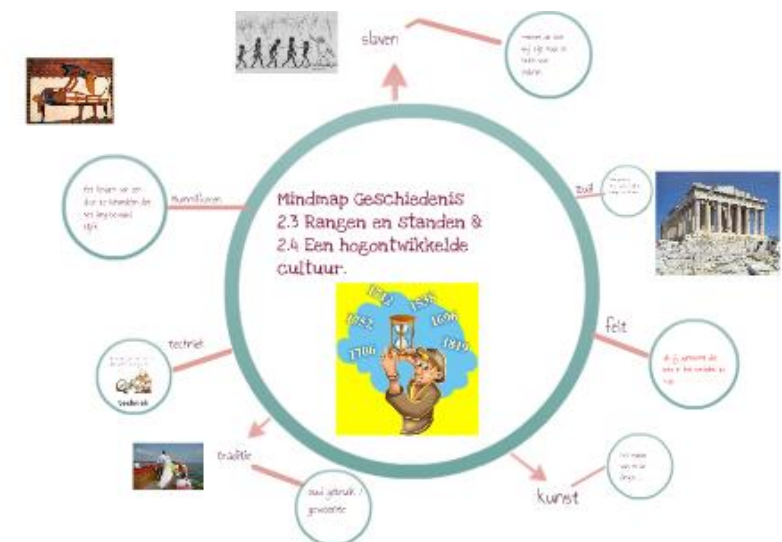
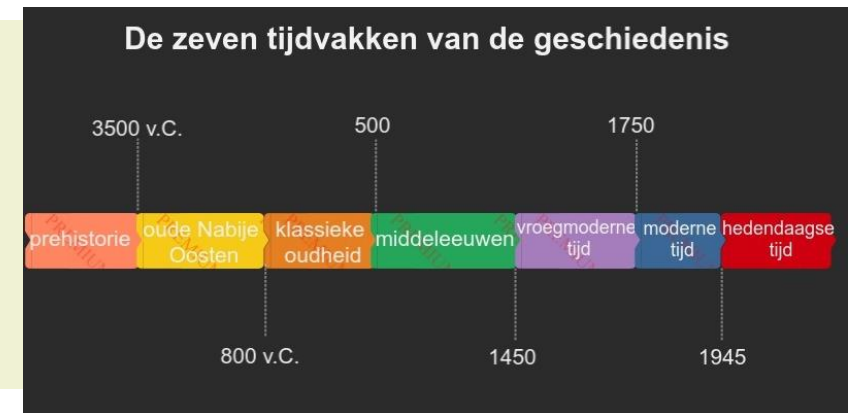
De leerlingen **situëren** historische elementen uit hun leefwereld en aangereikte kenmerkende personen, plaatsen, gebeurtenissen in tijd en ruimte

Betekenis

- Historische informatie is eindeloos
- Ordenen
 - Topische vragen (Wie - Wat - Waar - Wanneer)
 - Structuurbegrippen: eeuw, periode, verandering, ...
 - Zeven tijdvakken

Voorbeeld

- Linken vanuit studiedomein
 - Vb. Haarzorg rond schoonheidsideaal Lodewijk XIV
 - Vb. Automechanica: uitvindingen Leonardo Da Vinci
- Linken vanuit actualiteit
 - Black Lives Matter, mensenrechten en racisme

Leerplandoel 12

De leerlingen **vergelijken** aangereikte historische **bronnen** over eenzelfde plaats, persoon of gebeurtenis.

Betekenis

- Gebruik van bronnen (= informatiedragers uit het verleden)
- Nagaan van betrouwbaarheid
- Nagaan van standplaatsgebondenheid
- Geschiedenis verleden

NAAM		FOTO
GESLACHT		
ADRES		
GEBORTE DATUM		
WOONPLAATS		
BEROEP		

Voorbeeld

- Wat zegt de bron over de ontdekte bevolking?

Columbus - ontdekkingsreiziger voor de Spaanse kroon

"Omdat ik weet dat u verheugd zult zijn over het roemrijke succes dat de Heer mij op mijn reis heeft geschonken, schrijf ik dit om u te vertellen hoe ik drie-en-dertig dagen met de vloot, die de roemrijke Koning en Koningin (...) mij gaven, naar de Indiën zeilde, waar ik een groot aantal eilanden ontdekte, bewoond door talloze mensen; en ik heb hen allemaal zonder tegenstand in bezit genomen voor hunne Hoogheden door afkondiging en het

Bartolome De Las Casas - priester

"Hun reden om zo'n oneindig aantal zielen te doden en te vernietigen is dat de christenen een hoofddoel hebben, dat is goud verwerven en zichzelf in een zeer korte tijd rijkdommen aanmeten en op die manier op te klimmen tot een hoge positie, die in geen verhouding staat tot hun verdiensten. Men moet beseffen dat hun onverzadigbare

Leerplandoel 13

De leerlingen **leggen** aan de hand van eenvoudige voorbeelden **uit** dat mensen een andere betekenis geven aan historische gebeurtenissen, personen of plaatsen.

Betekenis

- Beeld vormen van het verleden
- Ongenuanceerd

Voorbeeld

- Vertrekken vanuit een beeld
- Vb Kaart 1635:
 - 'onbetrouwbaar'
 - 'fantasie'
 - Men weet nog niet dat ...
- Stelling: aarde is plat
- Positie vrouw

Leerplandoel 14

De leerlingen **leggen** aan de hand van voorbeelden gelijkenissen, verschillen en verbanden **uit** tussen vroeger en nu.

Betekenis

- Hoe is het nu en hoe was het vroeger?
- Hoe komt dit?
- Het gaat niet over goed of slecht (LPD13), wel begrijpen vanuit de context

Voorbeeld

Rechten de vrouw

- Heksenprocessen
- Stemrecht vrouwen 1948
- Slavernij
 - Blick vroegmoderne tijd
 - Blick nu

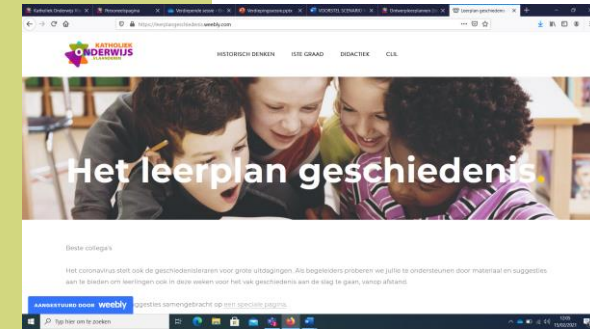

Ondersteuning *Inspiratie als aanzet voor jouw creativiteit*

Weebly leerplan geschiedenis

[Weebly geschiedenis](#)

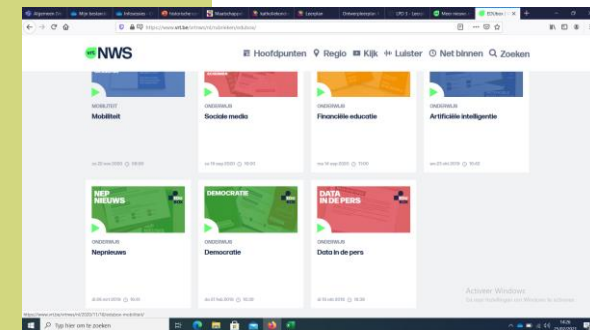
- Suggesties topics en werkvormen
- Lectuur

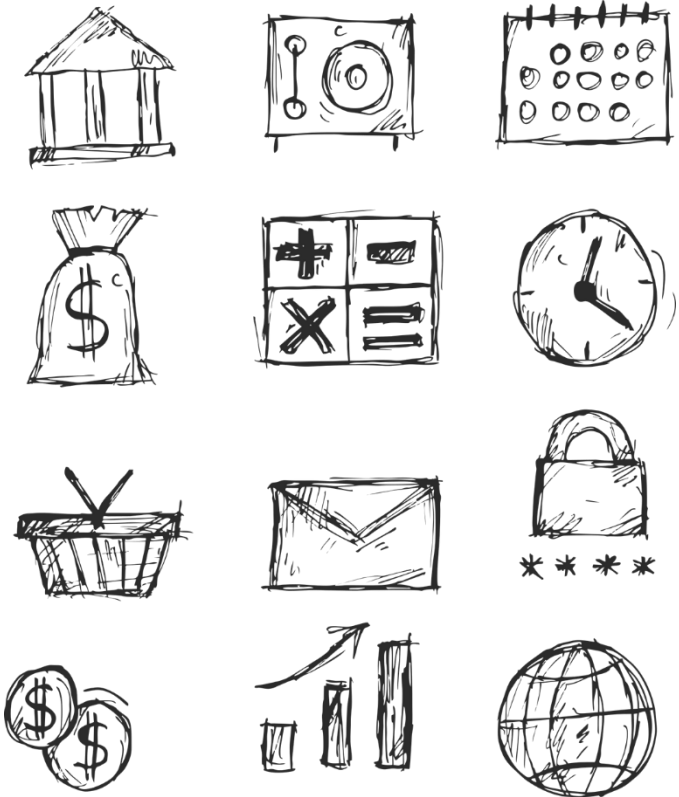
VRT Edubox

[Edubox VRT](#)

- Lessen rond actuele thema's
- Democratie: linken aan rechten in het verleden
- Nepnieuws: linken aan propaganda tijdens Wereldoorlogen, tijdens Napoleon

RUBRIEK 4: Financieel en economisch verantwoordelijk

- Werken met een studentenovereenkomst
- Reële kost bij aankopen
- Budgettaire keuzes bij aankopen
- Schadeaangifte

De leerlingen bespreken de voordelen van het werken met een studentenovereenkomst.

Afbakening

- Basisrechten en -plichten van werkgever en werknemer met inbegrip van veiligheid en welzijn
- Verschil tussen brutoloon en nettoloon

Toelichting:

- Mogelijke verdiepingen: Hoe vind ik een studentenjob? Hoeveel uren per jaar mag ik werken?
- Basisrechten en -plichten: respecteren minimumlonen en rusttijden, maximale werktijd, PBM's, beperking nachtwerk
- Link met GFL: waar kan ik terecht voor hulp of advies

Tip: <https://www.mysocialesecurity.be/student/nl/overeenkomst/index.html>

De studentenovereenkomst

- › Moet ik een overeenkomst hebben met mijn werkgever?
- › Wat moet er in de overeenkomst staan?
- › Kan ik de overeenkomst verbreken?
- › Kan mijn werkgever de overeenkomst verbreken?
- › Kan de overeenkomst een proefperiode bevatten?
- › Wat als ik een vast contract krijg na afloop van mijn studentenjob?
- › Kan ik een overzicht krijgen van mijn jobs?

De leerlingen illustreren dat de prijs van een aankoop beïnvloed wordt door kortingen, eenmalige kosten en terugkerende kosten

Afbakening:

- Basisverplichtingen van koper en verkoper bij het sluiten van een koopcontract

Toelichting:

- Leerlingen in de tweede graad besteden hun zakgeld of loon van een vakantiejob vaak aan duurdere aankopen zoals een smartphone, bromfiets ... Laat hen de totale kostprijs berekenen inclusief bijvoorbeeld een abonnement, een verzekering, brandstof ...
- Basisverplichtingen: bijvoorbeeld garantie

Tip: <https://www.test-aankoop.be/familie-prive/consumentenrechten/dossier/garantie>

De leerlingen bespreken een concreet schadegeval aan de hand van een aangifteformulier met aandacht voor:

Afbakening:

- Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid;
- Verzekeringscontract met inbegrip van franchise.

Toelichting:

- Laat jongeren nadenken over het belang van verzekeringen in hun leven.
- Vertrek hierbij vanuit de leefwereld van de jongeren: een scherm van een laptop of smartphone dat stuk is na een val of een kras op een wagen omdat de fiets niet veilig gestald is.

Tip: <https://www.beterzeker.be/>

Even bewegen... Tot zo!

REGISTRATIE

<http://bit.ly/3uBIBRT>

RUBRIEK 3: Zich bewust van de wereld en de ruimte waarin hij leeft

- Ruimtelijk situeren van personen, plaatsen, patronen of processen op verschillende schaalniveaus
- Plaatsbegrip
- Duurzame ontwikkeling
- Systeendenken
- Ruimtelijke patronen en processen beschrijven
- Gebruik van geografische methoden en technieken

Leerplandoel 16

De leerlingen lichten aan de hand van gebeurtenissen uit de actualiteit toe welke grote uitdagingen er zijn om een duurzame wereld te creëren.

Toelichting

- Actualiteit mag zeker ten allen tijde als uitgangspunt gebruikt worden, waar relevant.
- Dit doel als kapstok, startpunt voor andere LPD's
- Dit linken aan LPD21 (ruimtelijk referentiekader) via (digitale) atlas, wandkaart ...)

Voorbeeld

- SDG's op een blad dik papier in de cursus hebben zodat dit altijd kan gelinkt worden met elk onderwerp
- Foto, artikel uit actua laten linken met betreffende SDG, en nagaan wat de impact is voor de planeet, voor persoon, samenwerking, duurzame toekomst
- Actualiteit via dezelfde bronnen die nu al gebruikt worden (De Metro, online-kranten, Karrewiet ...)

Leerplandoel 17

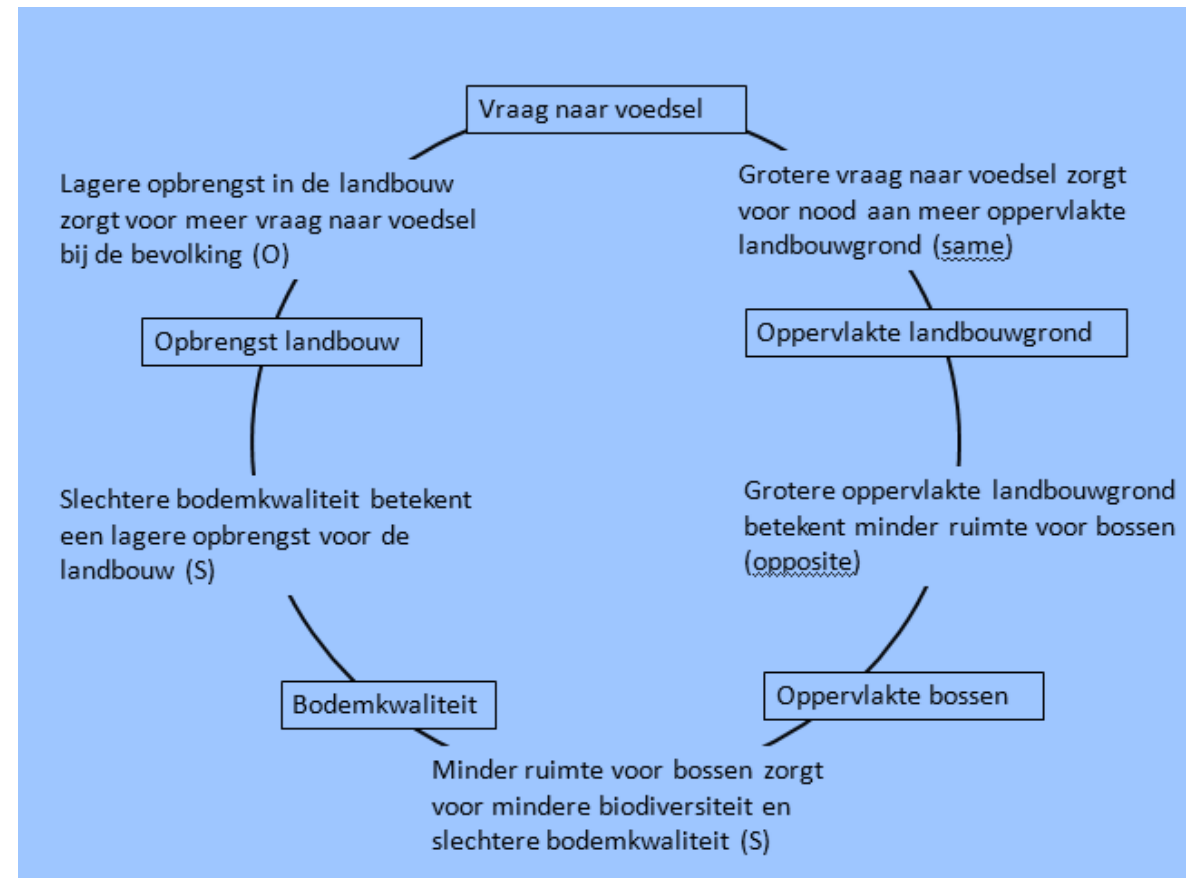
De leerlingen passen systeemdenken toe bij duurzaamheidskwesties.

Toelichting

- Oorzaak-gevolg relaties vastleggen in schema
- Opgelet:
 - Begin eenvoudig, beperkt aantal variabelen vanuit tekst
 - Vdertrekken van uitgewerkte voorbeelden
 - Gradueel opbouwen
 - Niet altijd
- Kan met mindmap of causaal diagram

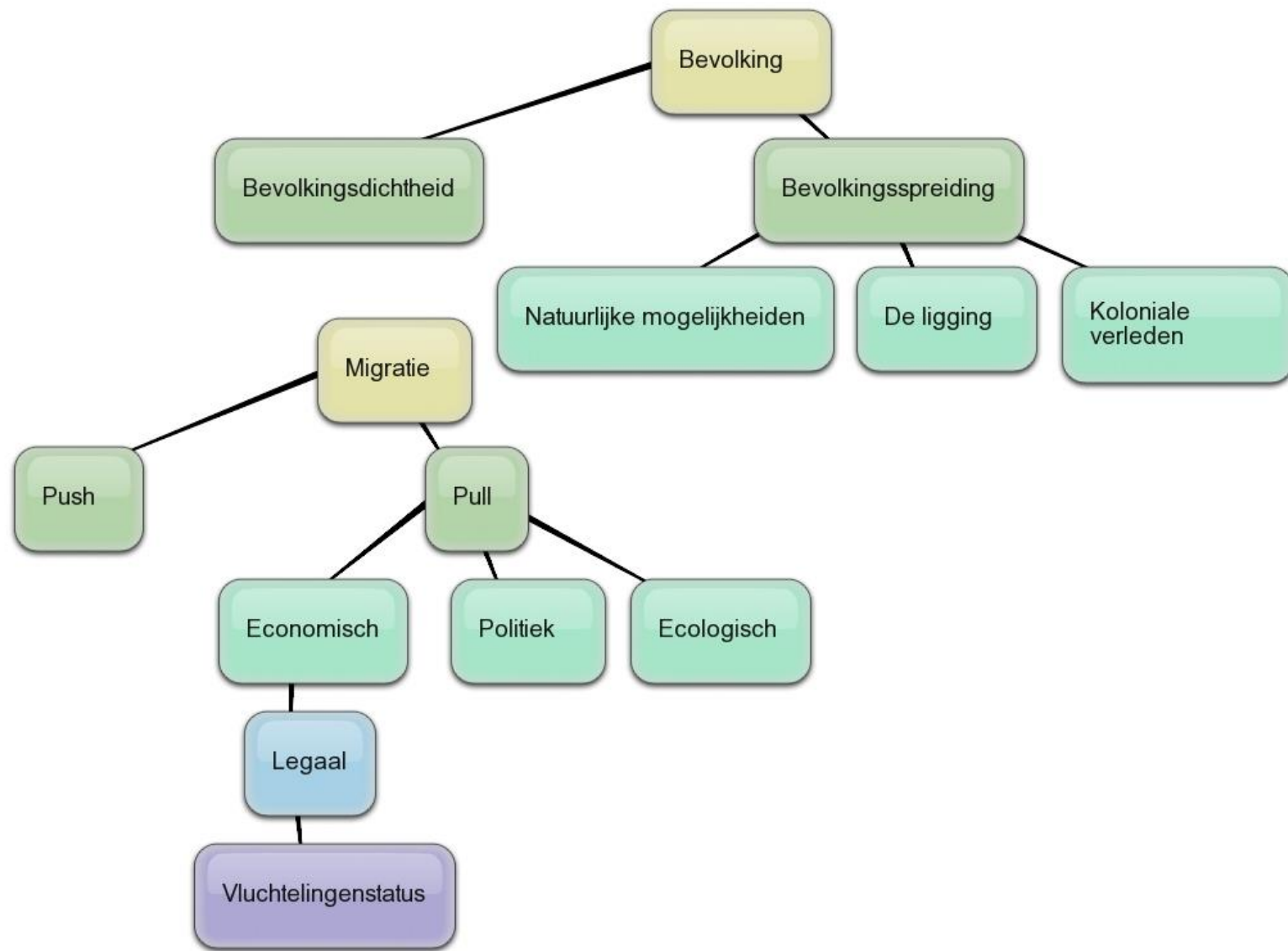
Voorbeeld

- Invloed vraag naar voedsel op milieu: welke oorzaak-gevolg
- Kunt verder uitbreiden met bevolking, stromen van goederen

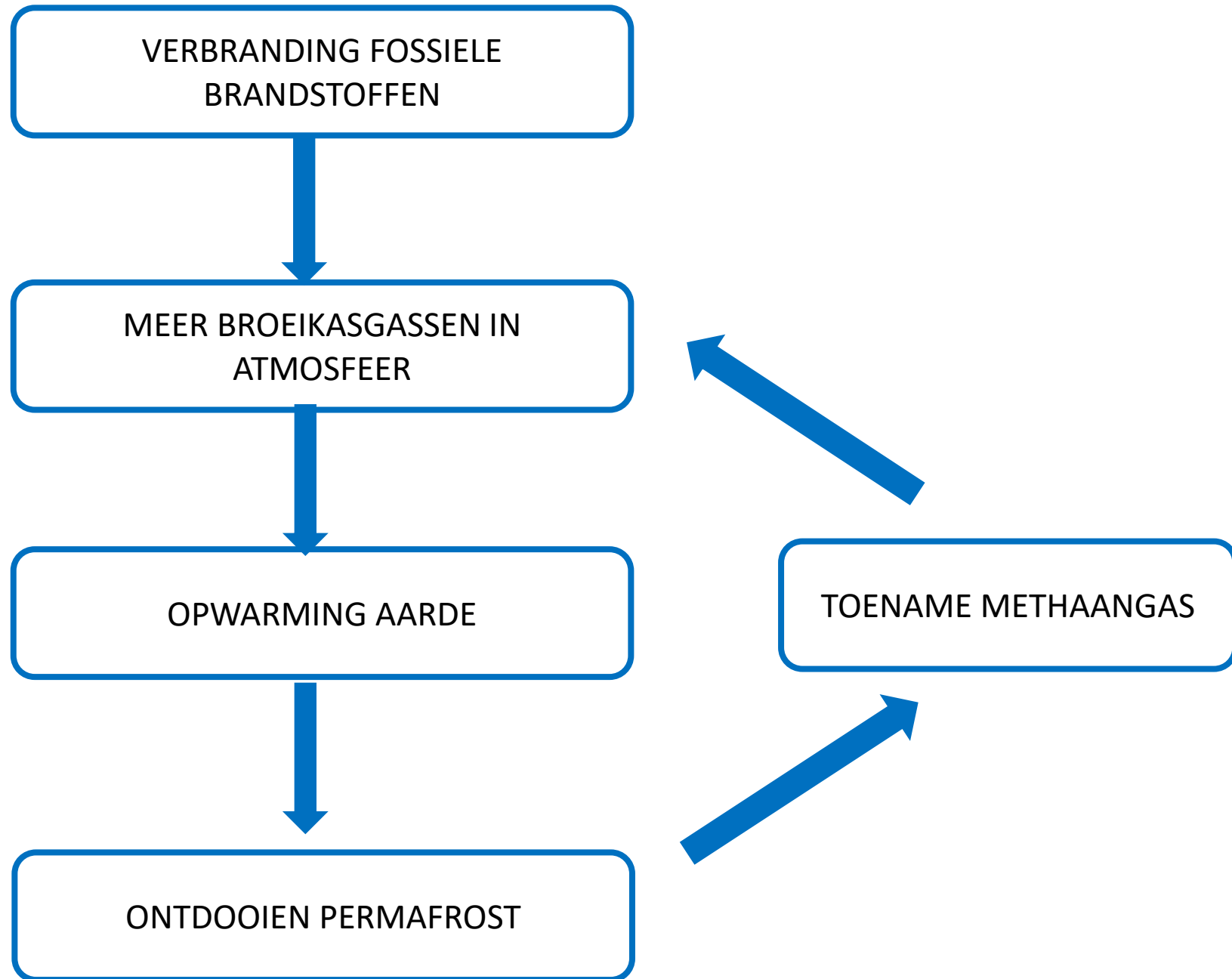

Voorbeeld mindmap

Best vertrekken van tekst, in tekst kernwoorden en dan verband zoeken

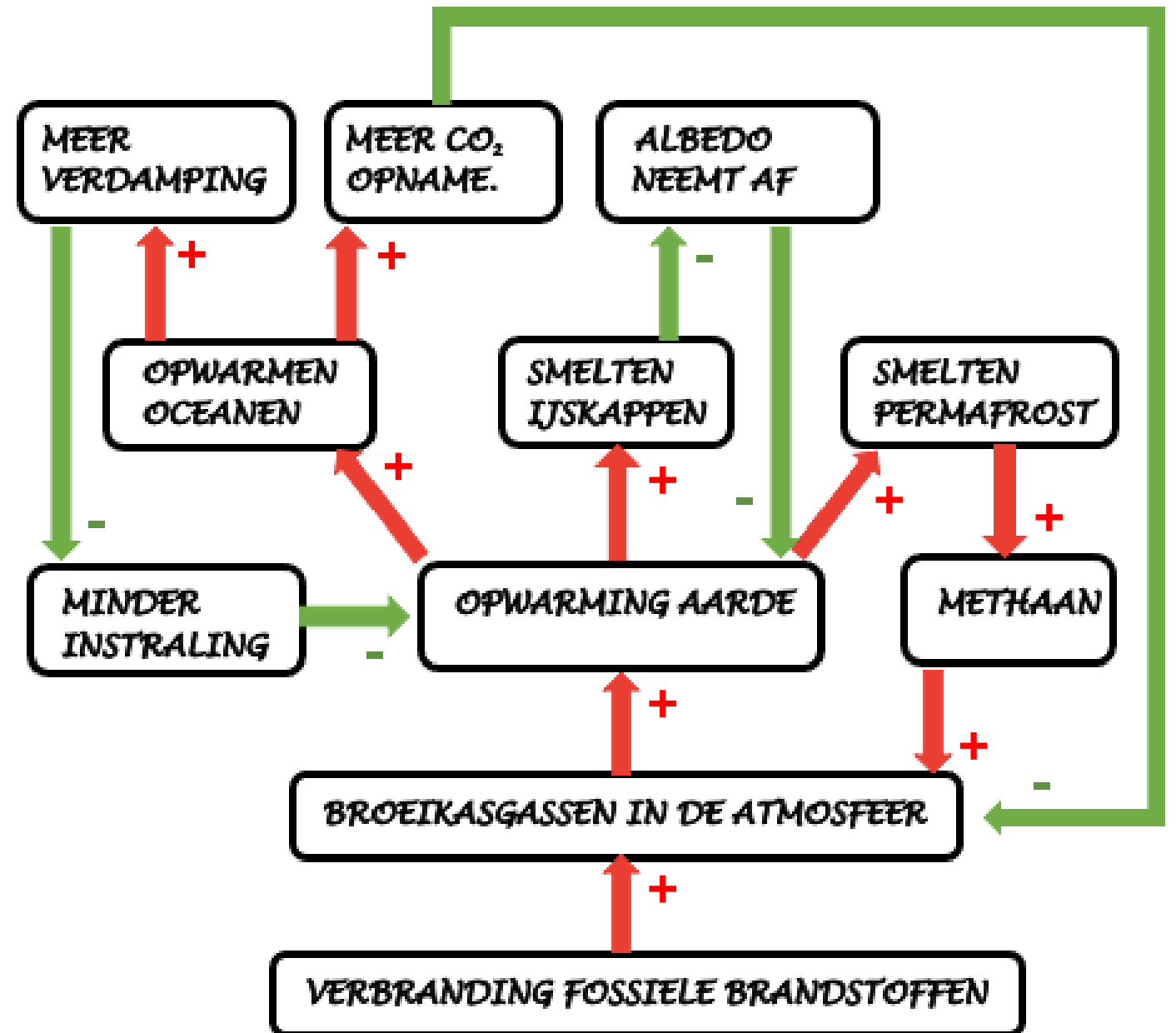

Voorbeeld causaal diagram

Iets complexer:

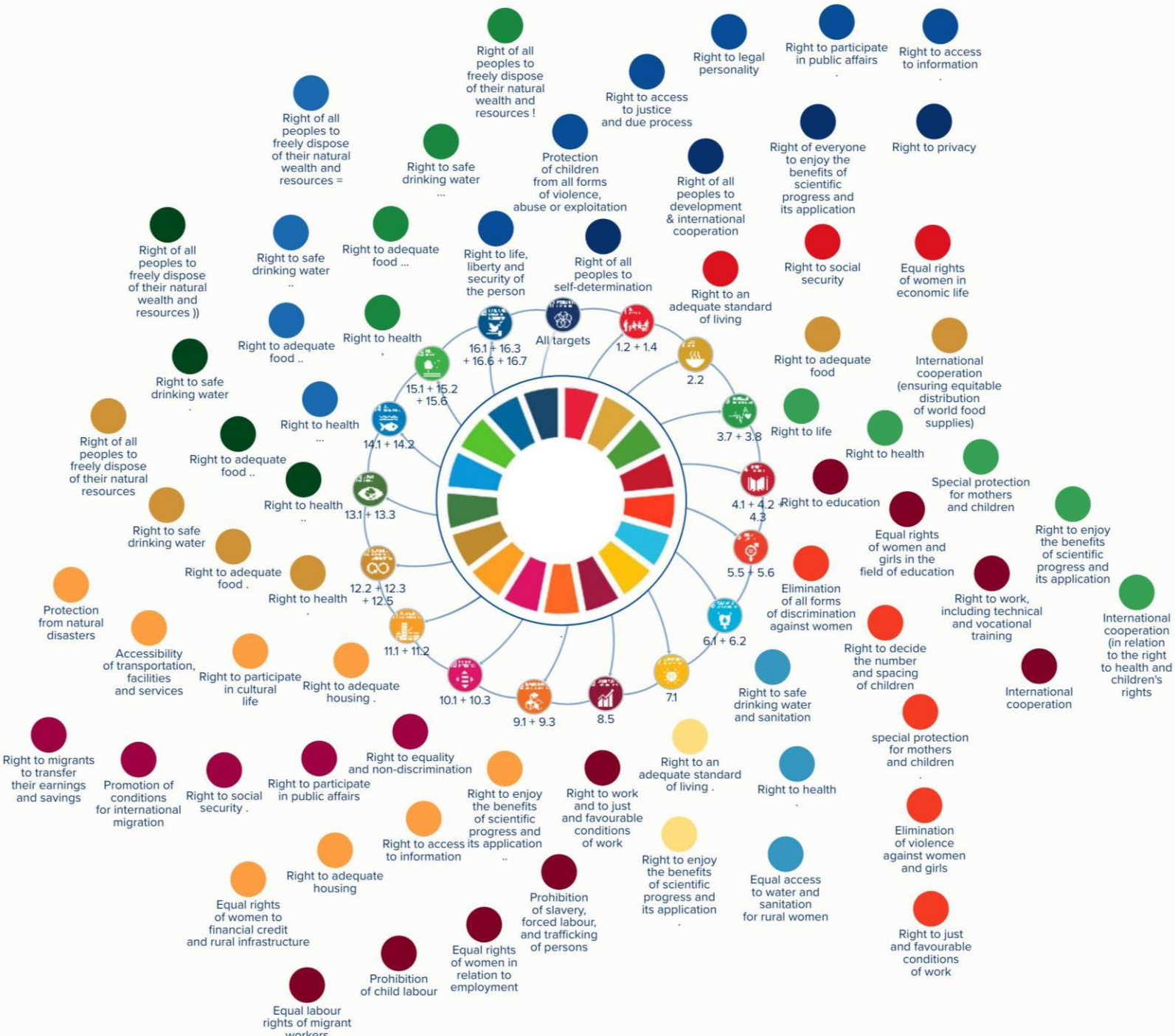
- Geef alle kaartjes met de tekst
- Leerlingen leggen die op een blad papier en tekenen er pijlen tussen met + (zal versterken) of - (zal verzwakken)

Alle SDGs gezien vanuit de mensenrechten kun je ook met elkaar verbinden

Maar dit gaat natuurlijk te ver voor leerlingen

TIP: leerplanstudie aardrijkskunde 2de graad vanaf 15 maart: uitleg over systeemdenken

Leerplandoel 18

De leerlingen duiden bij een aangereikt voorbeeld kenmerken en ruimtelijke gevolgen van mondialisering aan.

Toelichting

- Kenmerken mondialisering & impact op
 - Landschap
 - Gedrag
 - duurzaamheid
- Lokale & mondiale verwevenheid

Voorbeeld

- hoe verweven ben je met de wereld?
Excel-bestand met voor 10 kledingstukken, voedselproducten, verzorgingsproducten ...: waar is het gemaakt → op kaart aanduiden en dan met lijn verbinden met jouw woonplaats (dikte lijn = hoeveelheid producten)
Resultaat: eigen mondialiseringskaart
- Daarbij de vraag naar: hoe duurzaam (wintergroenten in de zomer en omgekeerd ...)

De leerlingen leggen aan de hand van een aangereikt voorbeeld uit hoe personen een eigen betekenis geven aan plaatsen.

Toelichting

- Hoe zien we een plaats, wat beïnvloedt het beeld?
- Emoties, gevoel, vakantie, religie, werk, politiek, geschiedenis → link met LPD 13
- Bedoeling is om ook vooroordelen, stereotypering tegen te gaan → link met LPD 4
- Kunt dit ook kunstzinning benaderen (LPD 31)

Voorbeeld

- Welk beeld hebben leerlingen van Afrika (meestal negatief), de VS (meestal positief), maar correct?
- Welk beeld hebben migranten uit Afrika over Europa, klopt dit?
- Oefening voorbeeld: geef een set met foto's en laat de leerlingen die groeperen in 4 landen (bv. VS, Mexico, Nigeria, India)
 - Waarom maken ze die bepaalde keuze
 - Debat over vooroordelen

Leerplandoel 21

De leerlingen *situëren personen, plaatsen, patronen* of processen aan de hand van geografische hulpbronnen vanuit relevante ruimtelijke invalshoeken.

Toelichting

raamwerk om onderzochte regio's, landen, steden, patronen ... ruimtelijk te situeren

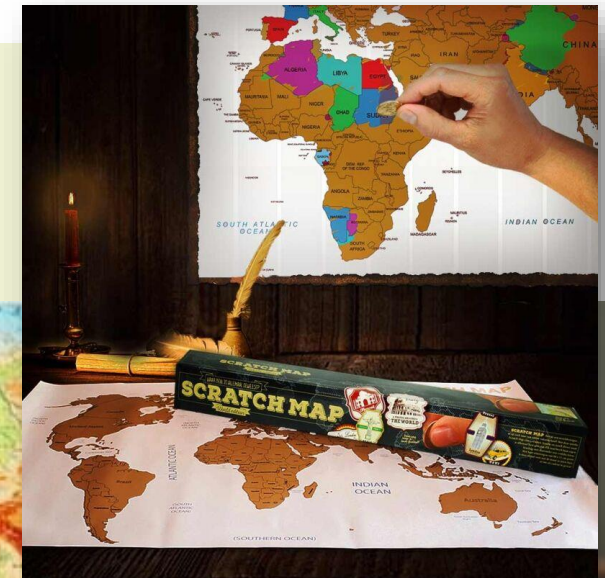
t.o.v. referentiepunten uit 1ste graad
a.h.v. wandkaart/atlas

≠ parate kennis

topografisch referentiekader is te eng
Opbouw *gedurende de graad* (cfr. kraskaart)

Voorbeeld

- Leerlingen hebben 3 kaarten (België, Europa, wereld).
- Ze vullen op die kaarten in de loop van het jaar zaken aan

Leerplandoel 22

De leerlingen gebruiken terreintechnieken en geografische hulpbronnen om ruimtelijke processen en de gevolgen ervan te onderzoeken.

Toelichting

Op terrein gaan, gebruik makend van vb. kompas, GPS
Op terrein waarnemingen doen
Landschap onderzoeken
In combinatie met bv. LPD 23

Voorbeeld

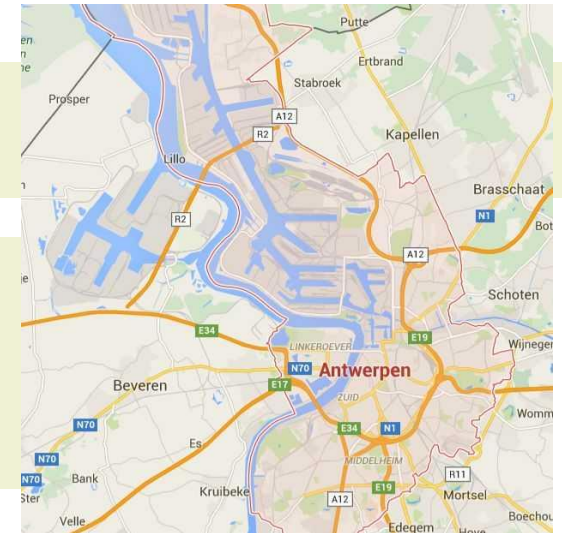
- evolutie doorheen de tijd nagaan
 - Op oude foto's herkenningspunten hedendaags aanduiden
 - Op oude topografische kaart wijzigingen tot vandaag aanbrengen
- Zo wordt er eerst geörienteerd, geobserveerd en tenslotte geëvalueerd

Leerplandoel 23

De leerlingen gebruiken GIS-viewers om informatie over een plaats te verzamelen.

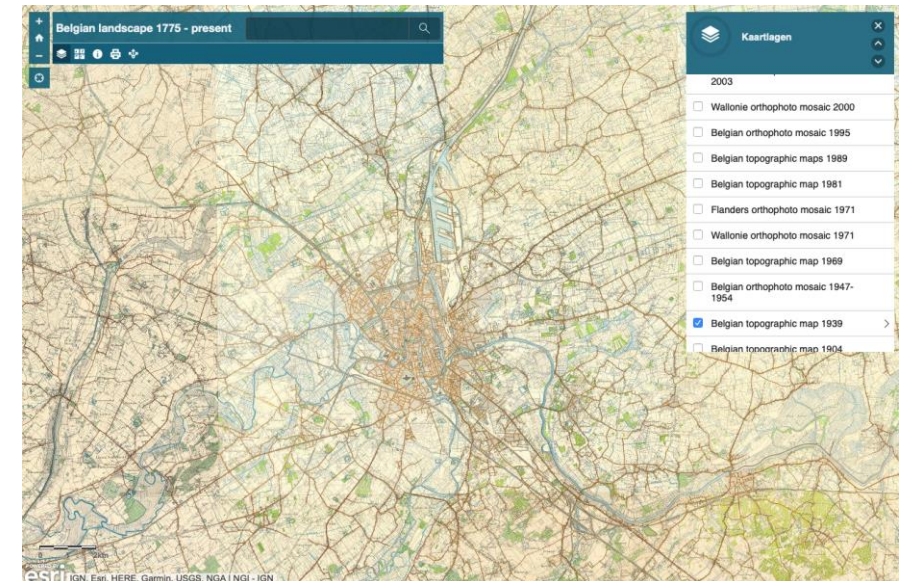
Toelichting:

Gis-viewers = computerprogramma waarmee informatie in kaart kan worden gebracht, je kunt ev. lagen aan- en afvinken en zo informatie vergelijken, verbanden zien.

Voorbeeld

- Locatie zoeken met Google Maps
- Beeld van een omgeving bekijken in Google Streetview
- Evolutie in het landschap bekijken via <https://arcg.is/0K1He9> --> linken aan LPD 14 (“De leerlingen leggen aan de hand van voorbeelden gelijkenissen, verschillen en verbanden uit tussen vroeger en nu”) of LPD22

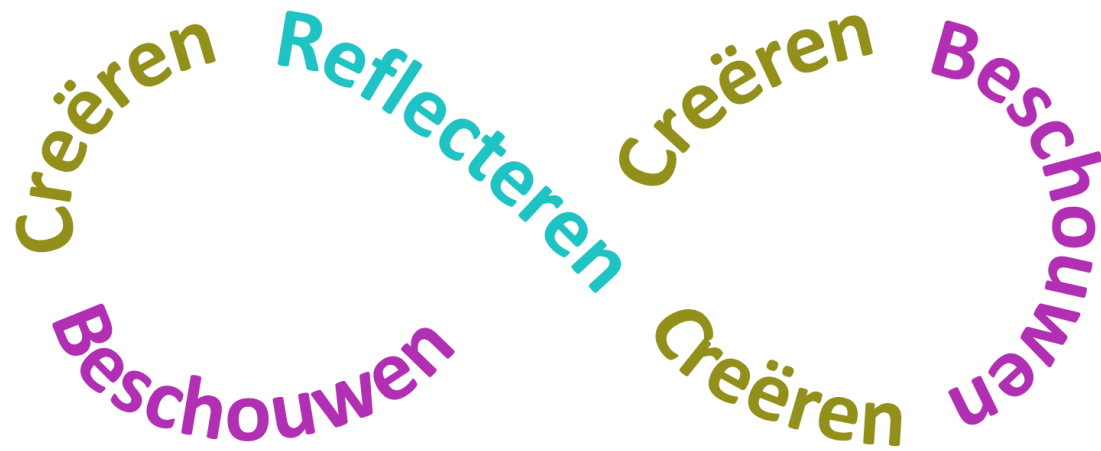
Rubriek 5: Artistiek en creatief

Artistiek en creatief

Waarom?

- Aandeel in vorming tot persoon
- Verbeelding
- Ik, de ander, de wereld

Artistieke vorming vereist een artistiek proces waarbij we beschouwen, creëren en reflecteren voortdurend op elkaar afstemmen.

Artistieke vormen

Het leerplan legt geen artistieke vorm op.

- Scholen kunnen kiezen voor één artistieke vorm, maar kunnen er ook meer aan bod laten komen:
 - beeld
 - dans
 - (audiovisuele) media
 - muziek
 - woord/drama
- Bij de keuze van een (combinatie van) artistieke vorm(en) kan je rekening houden met de specificiteit van de studierichting, de talenten of interesse van de leerlingen, je eigen sterktes als leraar...

Tabellen als inspiratie

- Tabellen bevatten suggesties voor bouwstenen, materialen en technieken bij de verschillende artistieke vormen:
 - beeld
 - dans
 - (audiovisuele) media
 - muziek
 - woord/drama
- De inhoud van de tabellen wil inspireren bij beschouwen, creëren en reflecteren.
- De bouwstenen, materialen en technieken van de gekozen artistieke vorm zijn de tools die leerlingen gebruiken bij het beschouwen, creëren en reflecteren.

LPD 28

De leerlingen drukken de eigen interesse voor kunst- en cultuuruitingen uit.

**De rol van empathie, aantrekkingskracht, aversie, respect*

Betekenis

Inzoomen op de eigen keuzes van de leerling op het vlak van kledij, muziek, taal ...

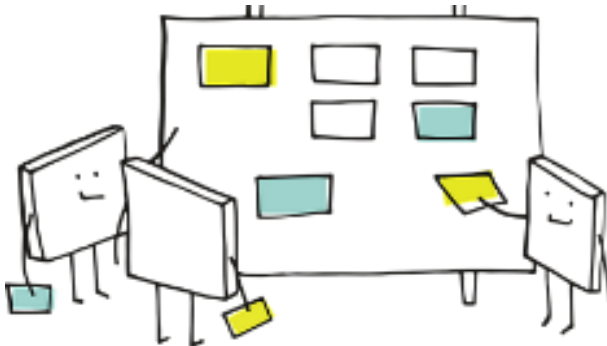
Respect leren opbrengen voor de keuzes van anderen

Hoe?

Via diverse uitdrukkingsvormen

Voorbeeld

Interessemuur maken met afbeeldingen van kunst en cultuur vanuit de interesse van de leerlingen

Doel letterlijk toepassen, keuze uit kunst- of muziekwerken. Aantrekkingskracht, empathie, respect of aversie toelichten (bv. via speeddating)

[forgotify](https://www.forgotify.be/)

De leerlingen tonen aan dat ze onderwerp en bedoeling van kunst- en cultuuruitingen op verschillende manieren kunnen waarnemen en interpreteren

Betekenis

Gerichter leren kijken en luisteren naar kunst en cultuur
Op verschillende manieren kijken en luisteren naar kunst en cultuur
Leren kijken en luisteren vanuit het standpunt van anderen

Hoe?

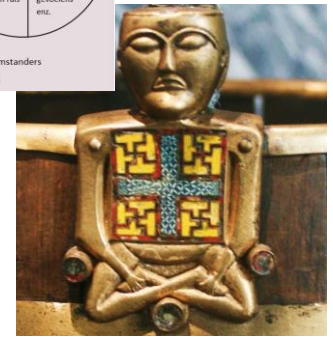
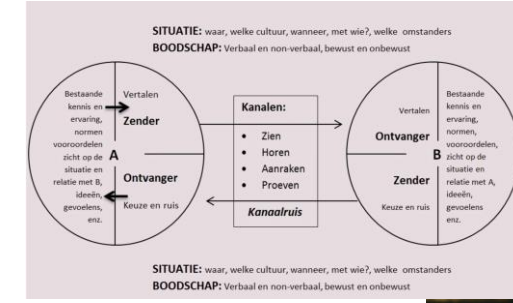
Door leerlingen referentiekaders te geven

Voorbeeld

Eén leerling krijgt een kunstwerk met enkele verboden woorden. De leerling beschrijft het kunstwerk. De andere leerlingen tekenen de beschrijving.

Betekenisverschuiving van symbolen
Voorbeeld swastika - heilig symbool in hindoeïsme, jainisme, boeddhisme -> (neo)nazisme

<https://xl10.nl/wat-is-communicatie>

LPD 31

De leerlingen analyseren hoe onderwerp, bedoeling en vormgeving elkaar onderling beïnvloeden in kunst- en cultuuruitingen

Betekenis

Gerichter leren kijken en luisteren naar kunst cultuur
Op verschillende manieren kijken en luisteren naar kunst en cultuur
Leren kijken en luisteren vanuit het standpunt van anderen

Hoe?

Door leerlingen referentiekaders te geven

Voorbeeld

Werken met verschillende fasen om gericht te kijken of luisteren:
voorbeeld: fotografie: eerste indruk? Wat is er allemaal te zien?
Onderwerp? Materialen? Functie?

Omgekeerde oefening: laat leerlingen nadenken over de
voorwaarden om tot rustgevende muziek, dansmuziek te komen ...

De leerlingen creëren artistiek werk vanuit hun verbeelding.

**Artistiek proces*

koppelen bedoeling aan onderwerp en vormgeving

Gebruik basistechnieken, creatief denken

Betekenis

Leerlingen zich artistiek leren uitdrukken

Hoe?

Keuze voor uitdrukingsvorm

Verzamelen en selecteren van ideeën

Via try-out, trial en error

Linken vanuit studiedomein

Voorbeeld

Een persoon vertelt het verhaal, iemand anders beeldt het verhaal uit. De uitbeelder mag STOP zeggen, iemand anders neemt dan over.

Beweging: leerlingen lopen horizontaal en verticaal in een raster. Ze kunnen zitten stilstaan, liggen, springen, maar mogen elkaar niet kruisen en niet in bogen lopen.

Leerlingen maken een expressief gedicht stijl Paul Van Ostaijen

LPD 33

De leerlingen drukken uit hoe kunst- en cultuuruitingen hun gedachten, gevoelens en gedrag beïnvloeden.

**De invloed van tijd en ruimte, persoonskenmerken en maatschappelijke positie*

Betekenis

Leerlingen laten inzien dat de eigen gedachten en gevoelens bij het kijken en luisteren naar kunst en cultuur hun gedrag beïnvloeden

Hoe?

Er zelf en met anderen over reflecteren

Voorbeeld

De leerlingen maken associaties tussen emoticons en een reeks van verschillende kunstwerken.

Via reflectievragen: Hoe voel je je bij dit muziekgenre?
Was je nieuwsgierig naar deze muziek? Wil je er meer over weten?
Is je gevoel de hele tijd hetzelfde gebleven? Wanneer is het veranderd? Wat zou je aan je vrienden vertellen over deze muziek/les?

LPD 34

De leerlingen drukken hun waardering voor vormgeving en inhoud van kunst- en cultuuruitingen uit

**Waardering voor kunstuitingen vanuit eigen creatieve ervaringen*

Betekenis

Doordat leerlingen expressief aan de slag gaan, kunnen ze hun kennis en ervaringen inzetten bij het kijken en luisteren naar kunst en cultuur.

Hoe?

Hun kennis en ervaringen inzetten om hun waardering voor de inhoud, vormgeving en artistiek werk van anderen te uiten

Voorbeeld

Leerlingen maken gebruik van criteria zoals:

- bouwstenen;
- koppeling van vormgeving aan onderwerp en bedoeling;
- gebruikte artistieke vormen ...

Vormgeving, onderwerp en bedoeling benaderen vanuit de verschillende denkhoeden van de Bono

(De methode van de zes denkhoeden van Edward de Bono)

The background is a dark, textured surface with vibrant splatters of red, blue, and yellow. A large, bright pink circle is positioned on the right side of the image, containing the text 'Veel succes!'.

Veel succes!